СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ»

Лектор курсу			**Мужанова Тетяна Михайлівна**, кандидат наук з держ.упр., доц., доцент кафедри управління інформаційною та кібербезпекою		**Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle**	**e-mail:**muzanovat@gmail.com; **сторінка курсу в Moodle –** https://dn.dut.edu.ua/course/view.php?id=398	
Галузь знань			12 «Інформаційні технології»		**Рівень вищої освіти**	бакалавр	
Спеціальність			125 «Кібербезпека»		**Семестр**	4	
Освітня програма			«Управління інформаційною та кібербезпекою»		**Тип дисципліни**	Основна	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:				
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка
	5	150	36	-	36	-	78

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Мета курсу:	набуття студентами компетенцій, знань, умінь і навичок у галузі забезпечення інформаційної безпеки держави, суспільства та особи, зокрема його нормативно-правових та організаційних засад, напрямів виявлення та протидії загрозам в інформаційній сфері з метою подальшого використання зазначених знань та навиків у подальшій практичній діяльності.

Компетентності відповідно до освітньої програми

Загальні компетентності (ЗК)	**Фахові компетентності (ПП)**
ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. **ЗК 5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації.	**ПП 2**. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 6. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття у навчанні та професійній діяльності.
ПРН 12. Розробляти моделі загроз та порушника.
ПРН 19. Застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки інформації в інформаційнотелекомунікаційних системах.
ПРН 29. Виконувати оцінювання можливості реалізації потенційних загроз інформації, що обробляється в інформаційно-телекомунікаційних системах та ефективності використання комплексів засобів захисту в умовах реалізації загроз різних класів.
ПРН 31. Застосовувати теорії та методи захисту для забезпечення безпеки елементів інформаційнотелекомунікаційних систем.
ПРН 32. Вирішувати задачі управління процесами відновлення штатного функціонування інформаційнотелекомунікаційних систем з використанням процедур резервування згідно встановленої політики безпеки.
ПРН 48. Забезпечувати належне функціонування системи моніторингу інформаційних ресурсів і процесів в інформаційно-телекомунікаційних системах.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	**Вид заняття**	**Оцінювання за тему**	**Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ **1 «ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»**			
Тема 1. ***Теоретичні засади інформаційної безпеки держави*** ***Знати***: теоретичні засади забезпечення ІБ держави, суспільства, особи, сутність основних понять за темою, отримати уявлення про історію розвитку ІБ держави. ***Вміти:*** використовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях, оцінювати й прогнозувати загрози ІБ держави, суспільства відповідно до різних методів, в т.ч. за паспортом загрози. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1,5,7.	Лекція 1	5,5*	Лекція-візуалізація, встановлення зв'язку з попередніми дисциплінами
	Лекція 2		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 1		Коротке повторення матеріалу попередніх лекцій, робота в малих групах щодо оцінювання й прогнозування розвитку потенційних загроз ІБ (за паспортом загрози). Підготовка презентацій за результатами роботи групи.
Тема 2***. Система забезпечення інформаційної безпеки України*** ***Знати***: положення нормативно-правових актів із питань ЗІБ України, повноваження суб'єктів системи ЗІБ та принципами їх взаємодії, роль неурядових організацій у ЗІБ України ***Вміти***: застосовувати норми законодавства України щодо ЗІБ у практичних ситуаціях, оцінити повноваження органів державної влади у системі ЗІБ, встановити роль неурядових організацій у ЗІБ України. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1,5,7.	Лекція 3	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів, термінологічний диктант (за рішенням викладача)
	Практичне заняття 2		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення положень законодавства України з питань ІБ. Представлення узагальненої схеми нормативно-правового ЗІБ України.
	Лекція 4		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 3		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення повноважень суб'єктів ЗІБ України. Представлення узагальненої схеми суб'єктів ЗІБ України.
Тема 3. ***Політика забезпечення інформаційної безпеки України*** ***Знати***: загальні риси й особливості політики ЗІБ України, функції і напрями ЗІБ України, у т.ч. науково-методичного, інформаційно-аналітичного та кадрового забезпечення. ***Вміти***: аналізувати напрями й особливості державної політики ЗІБ України, застосовувати інформаційно-аналітичні методи для їх аналізу, оцінити наявні проблеми та визначити перспективні напрями кадрового забезпечення ІБ в Україні. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1,5,7.	Лекція 5	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 4		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення особливостей кадрового забезпечення ІБ. Розробка узагальнених рекомендацій.
	Практичне заняття 5		Проведення контрольної роботи № 1 «ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»
Тема 1. Співвідношення понять: ризик, виклик, небезпека, загроза. **Тема 2.** Зміна підходів до класифікації національних інтересів та загроз ІБ відповідно до законодавства України.	Самостійна робота		1. Ризик, виклик, небезпека, загроза: бачення вітчизняних науковців. 2. Концепція Уряду США щодо змісту понять ризик, виклик,

Тема 3. Зарубіжний досвід кадрового забезпечення у сфері інформаційної та кібербезпеки: досвід для України.			загроза. 3. Класифікації національних інтересів в інформаційній сфері відповідно до ЗУ «Про основи нац.безпеки» 2003 р. та «Про національну безпеку» 2018 р. 4. Види загроз ІБ відповідно до Доктрин ІБ України 2009 та 2017 рр., Стратегій нац.безпеки України 2007 та 2020 рр. 5. Досвід підготовки фахівців у сфері інформаційної та кібербезпеки США. 6. Європейська практика кадрового забезпечення інформаційної та кібербезпеки.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ, ІНФРАСТРУКТУРИ ТА РЕСУРСІВ УКРАЇНИ»			
Тема 4. ***Безпека інформаційного простору держави*** ***Знати***: основні засади забезпечення інформаційної безпеки інформаційних ресурсів, інфраструктури держави та національного інформаційного простору, проблеми національного інформаційного простору та напрями забезпечення його ІБ. ***Вміти***: застосовувати отримані знання для аналізу й прогнозування тенденцій у забезпеченні безпеки національного інформаційного простору, інформаційної інфраструктури та ресурсів України, класифікувати види інформації обмеженого доступу відповідно до вимог вітчизняного законодавства. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1-4.	Лекція 6	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 6		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення питань щодо засад забезпечення безпеки інформаційних ресурсів та інфраструктури України. Формування висновків з теми.
	Лекція 7		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення питань щодо методів та напрямів забезпечення безпеки інформаційного простору України, визначення засад стратегічних комунікацій в Україні. Дискусія.
Тема 5. ***Інформаційний простір як середовище інформаційного протиборства*** ***Знати***: сутність основних понять у сфері інформаційного протиборство, вимоги до структури системи ІП держави як складової системи ЗІБ, форми і методи ІП. специфіку сучасного етапу ІП на рівні держави тощо. ***Вміти:*** на основі отриманих знань виявити й проаналізувати факти,	Лекція 8	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 8		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення форм і методів ІП з обов'язковим наведенням і оцінкою конкретних прикладів ІП з української та світової практики.
	Лекція 9		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів, термінологічний диктант (за рішенням викладача)

що свідчать про використання ІП у вітчизняному та світовому інформаційному просторі, встановити форми і методи ІП, застосувати теоретичні знання для оцінювання й прогнозування ситуації у сфері ІП в Україні. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1-4,7,9.	Практичне заняття 9		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення інформаційно-технічної та інформаційно-психологічної зброї з обов'язковим наведенням і оцінкою конкретних фактів її використання. Обговорення і підведення підсумків.
	Практичне заняття 10		Проведення контрольної роботи № 2 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ, ІНФРАСТРУКТУРИ ТА РЕСУРСІВ УКРАЇНИ»
Тема 4. Підходи до встановлення та класифікації об'єктів критичної інформаційної інфраструктури держави в Україні та ЄС. **Тема 5.** Особливості сучасного етапу ІП.	Самостійна робота		1. Класифікація об'єктів критичної інфраструктури відповідно до нормативної бази ЄС. 2. Нормативно-правові засади забезпечення безпеки критичної інфраструктури в Україні (ЗУ «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», Постанова КМУ від 09.10.2020 р. № 943 «Деякі питання об'єктів критичної інформаційної інфраструктури», Постанова КМУ від 19.06.2019 р. № 518 «Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури». 3. Положення проекту ЗУ «Про критичну інфраструктуру та її захист». 4. Гібридний характер ІП. 5. Мережеві принципи ІП. 6. Особливості інформаційного тероризму.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»			
Тема 6. ***Засади забезпечення кібернетичної безпеки держави*** ***Знати***: теоретичні засади забезпечення кібербезпеки держави, категорійний апарат у цій сфері, норми законодавства України з питань кібербезпеки, особливості побудови державних стратегій кібербезпеки провідних країн світу (США та ЄС, РФ та Китаю). ***Вміти:*** на основі теоретичних знань аналізувати підходи до забезпечення кібербезпеки провідних держав світу, оцінювати актуальну ситуацію й прогнозувати перспективи забезпечення кібербезпеки в Україні. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1-4.	Лекція 10	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 11		Індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення положень Будапештської конвенції про кіберзлочинність, інших нормативно закріплених підходів до класифікації кіберзлочинів. Обговорення і підведення підсумків.
	Лекція 11		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів, термінологічний диктант (за рішенням викладача)
	Практичне заняття 12		Підготовка індивідуальних доповідей та узагальнених схем структури та/або основних принципів систем забезпечення кібербезпеки провідних країн світу (США та ЄС, РФ та Китаю) та пропозицій щодо їх застосування в Україні.
	Лекція 12		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

Тема 7. ***Інтернет як об'єкт забезпечення ІБ.*** ***Знати***: риси Інтернету як об'єкта інформаційної безпеки, засоби захисту від кіберзлочинності та тероризму. ***Вміти***: застосовувати отримані знання для аналізу й прогнозування загроз ІБ держави, суспільства, особи в мережі Інтернет, вести наукову дискусію, аргументовано виражати свою позицію з фахових питань. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 1-4,8.	Лекція 13	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 13		Індивідуальна самостійна підготовка до заняття з проблем безпеки та управління глобальною мережею Інтернет. Дискусія про шляхи її вирішення. Підведення підсумків щодо перспектив упорядкування й безпеки Інтернету.
	Практичне заняття 14		Проведення контрольної роботи № 3 «ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»
Тема 6. Міжнародні ініціативи США та РФ-КНР у сфері кібербезпеки. **Тема 7.** Загрози ІБ в мережі Інтернет. Інтернет-цензура.	Самостійна робота		1. Основні положення Міжнародної стратегії щодо дій у кіберпросторі (США). 2. Конвенція про забезпечення міжнародної інформаційної безпеки (концепція) (РФ). 3. Види інформації, які підлягають цензуруванню в Інтернеті. 4. Методи цензури в Інтернеті. 5. Моделі систем цензурування
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА І ОСОБИ»			
Тема 8. ***Особливості забезпечення ІБ суспільства й особи. Забезпечення інформаційно-психологічної безпеки*** ***Знати***: основні засади забезпечення інформаційної безпеки особи, зокрема дотримання прав і свобод людини і громадянина, захисту персональних даних, виявлення та протидії загрозам інформаційно-психологічного характеру. ***Вміти***: аналізувати і прогнозувати загрози, а також тенденції забезпечення ІБ суспільства та особи в умовах глобалізації і цифровізації, застосовувати отримані знання для захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 6,7.	Лекція 14	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 15		Індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Підготовка узагальненої схеми за темою.
	Лекція 15		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 16		Індивідуальна самостійна підготовка до заняття щодо особливостей інформаційно-психологічного впливу. Формування класифікації інформаційно-психологічних впливів.
Тема 9. ***Технології маніпулятивного інформаційно-психологічного впливу*** ***Знати***: види деструктивних впливів на психіку людину та засоби їх запобігання і протидії, особливості здійснення маніпулятивних впливів у ЗМІ, політичній сфері, міжособистісному спілкуванні та методи їх протидії. ***Вміти:*** виявляти й аналізувати факти негативного психологічного	Лекція 16	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 17		Усне експрес-опитування за матеріалами попередньої лекції, індивідуальні виступи за результатами самостійного вивчення форм і методів маніпулятивних технологій у ЗМІ з обов'язковим наведенням і оцінкою конкретних фактів їх застосування. Обговорення і підведення підсумків.

впливу на психіку людини (в т.ч. через ЗМІ), його мотиви та цілі, запобігати і протидіяти маніпулятивним технологіям на рівні особи. ***Формування компетенцій:*** ЗК2, ЗК5, ПП2 ***Результати навчання:*** ПРН6, ПРН12, ПРН19, ПРН29, ПРН31, ПРН32, ПРН48 ***Рекомендовані джерела:*** 6,7,8,9.	Лекція 17		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів, термінологічний диктант (за рішенням викладача)
	Лекція 18		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 18		Проведення контрольної роботи № 4 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА І ОСОБИ»
Тема 8. Інформаційно-психологічна безпека особи та засоби її забезпечення. **Тема 9.** Медіаосвіта як засіб запобігання маніпулюванню суспільною свідомістю у ЗМІ.	Самостійна робота		1. Засоби забезпечення інформаційно-психологічної безпеки особи та суспільства на рівні держави. 2. Ментальність, суспільна мораль як об'єкти забезпечення інформаційно-психологічної безпеки. 3. Соціально-вікові, освітні, гендерні, національні особливості забезпечення інформаційно-психологічної безпеки. 4. Медіаосвіта та медіаграмотність: сутність понять. 5. Концепції медіаосвіти провідних країн світу та України. 6. Шляхи формування медіаграмотності.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- Мультимедійний проектор;
- Комп'ютерний клас для проведення практичних занять.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Мужанова Т.М. Інформаційна безпека держави : посібник. Київ: ДУТ, 2019. 131 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1856_97597210.pdf
2. Бурячок В.Л., Гулак Г.М., Толубко В.Б. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби : Підручник. К. : ТОВ «СІК ГРУП УКРАЇНА», 2015. 449 с.
3. Бурячок В. Л., Толюпа С.В., Семко В.В., Складанний П.М., Лукова-Чуйко Н.В. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби : посібник. К. : ДУТ-КНУ, 2016. 178 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/p_303_92597962.pdf
4. Бурячок, В.Л., Толубко В. Б., Хорошко В. О., Толюпа С. В. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект : Підручник; за заг. ред. д-ра техн. наук, професора В. Б. Толубка. К.: ДУТ, 2015. 288 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/l_1209_69915296.pdf
5. Биченок Н.Н., Савченко В.А., Дзюба Т.М. Основи забезпечення інформаційної безпеки держави у воєнній сфері : Підручник. 2017. URL: http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/742/view/2011
6. Інформаційна безпека. Підручник / В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова. К.: Вид-во Ліра-К, 2021. 412 с.
7. Інформаційно-психологічне протиборство: підручник / В. М. Петрик, М. М. Присяжнюк, Я. М. Жарков та ін. ; за заг. ред. В. М. Петрика ; Ін-т спец. зв'язку та захисту інформації НТУ України «КПІ ім. І. Сікорського». Київ : ІСЗЗІ КПІ ім. І. Сікорського, 2018. 387 с. URL: https://mil.univ.kiev.ua/files/8_367228400.pdf
8. Забезпечення інформаційної безпеки держави : Навчальний посібник / В. Б. Дудикевич, І. Р. Опірський, П. І. Гаранюк, В. С. Зачепило, А. І. Партика. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. 204 с. URL: http://vlp.com.ua/files/170227_zmist.pdf
9. Бібліотека Центру практичної психології «Псі-фактор». URL: https://psyfactor.org/lybr.htm
10. Мужанова Т.М., Якименко Ю.М. Досвід Європейського Союзу з протидії деструктивній інформаційній діяльності в мережі Інтернет. Сучасний захист інформації. 2019. № 2. С.37-41. URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/dataprotect/article/view/2314

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу індивідуально і в групах.
- Середовище в аудиторії є інтерактивним, творчим, відкритим до дискусії та взаємодопомоги.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій та практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем, які не ввійшли в теоретичний курс, або були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання на основі рекомендованої літератури, практичне оволодіння навичками аналітичного характеру, методами роботи з літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він надає викладачу виконані завдання в індивідуальному порядку.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення вимог академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації студент має посилатися на використане джерело. Не допускається підказування й допомога студенту з боку одногрупників під час виконання індивідуальних завдань. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів, аналогічну оцінку отримують автори тотожних робіт.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- Використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача забороняється.

***КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ**

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 30 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	***Робота на заняттях,*** *у т.ч.:*	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,55 бала
	• опитування за результатами вивчення теми, перевірка знання термінології	за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	• індивідуальний виступ за результатами самостійного вивчення навчального матеріалу	за кожен виступ максимум 2 бали
	• доповідь з презентацією за темою, в тому числі вивченою самостійно (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності презентації і доповіді)	за кожну доповідь максимум 3 бали
	• підготовка повідомлення, ессе, порівняльної характеристики, аналіз положень законодавства, публікації тощо	за кожну правильну відповідь 2 бали
	• участь у дискусії, обговоренні положень нормативних актів, положень законодавства тощо	за кожну участь 1 бал
РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)	Модульний контроль № 1 «ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 2 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ, ІНФРАСТРУКТУРИ ТА РЕСУРСІВ УКРАЇНИ»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 3 ««ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ»»	максимальна оцінка – 10 балів
	Модульний контроль № 4 «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА І ОСОБИ»	максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю тощо.	Звільняється від заліку
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ ***Залік***	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить у письмовій формі.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ			
бали	**Критерії оцінювання**	**Рівень компетентності**	**Оцінка** */запис у заліковій відомості*
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано відповідає на поставлені запитання за темою. Студент уміє реалізувати теоретичні положення дисципліни у ході виконання практичних завдань аналітичного характеру, що свідчить про високий рівень засвоєння навчального матеріалу, показує здатність застосовувати знання із суміжних дисциплін. Знає сучасні напрями, методи і тенденції забезпечення інформаційної та кібербезпеки держави, набуті в рамках даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять та виконанні індивідуальних/ контрольних завдань студент проявляє вміння самостійно опрацьовувати наукову літературу та нормативні документи, активно долучатися до обговорення проблем забезпечення інформаційної безпеки держави та шляхів їх вирішення. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки обсягів матеріалу, передбаченого робочою програмою, або невпевненістю у тлумаченні окремих теоретичних положень.	**Високий** Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента щодо виконання практичних завдань підвищують його вміння використання знань, отриманих при вивченні інших дисциплін, а також знань, набутих при самостійному поглибленому вивченні питань у межах дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (A)
82-89	Студент демонструє гарні знання змісту навчальних матеріалів, підходів до оцінювання й аналізу ситуацій у сфері інформаційної безпеки, що відповідає робочій програмі дисципліни, вміє застосовувати набуті знання та вміння для самостійної роботи, але допускає одиничні неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, число яких є незначним. Показує володіння аналітичними методами та вміє застосовувати їх для оцінки ситуацій у сфері інформаційної безпеки на достатньому рівні. За час навчання при проведенні практичних занять, виконанні індивідуальних/ контрольних завдань студент проявляє хорошу здатність самостійно виконувати поставлені завдання, долучатися до обговорення шляхів вирішення проблем за напрямом із незначними прогалинами у володінні практичними навичками.	**Достатній** На достатньо високому рівні забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Забезпечує студенту самостійне виконання практичних завдань у разі незначної зміни умов, порівняно з наданими у матеріалах дисципліни	Добре / Зараховано (B)
75-81	Студент загалом добре володіє навчальним матеріалом, знає основні теоретичні положення відповідно до робочої програми дисципліни, вміє застосовувати набуті вміння для виконання практичних завдань аналітичного характеру з питань забезпечення інформаційної безпеки держави, але допускає окремі неточності, вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді у ході опитування. Помилки у відповідях не є системними. Студент знає основні положення матеріалу, що мають визначальне значення при виконанні індивідуальних/контрольних завдань та поясненні представлених думок в межах дисципліни, що вивчається.	**Достатній** На достатньому рівні забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (C)
64-74	Студент засвоїв більшу частину теоретичного матеріалу та в основному вивчив підходи до оцінювання й аналізу ситуацій у сфері інформаційної безпеки**,** передбачених робочою програмою дисципліни, розуміє постановку стандартних завдань, має уявлення щодо способів їх виконання.	**Середній** Забезпечує помірний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)

	У ході виконання завдань допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути з допомогою викладача.		
60-63	Студент володіє певними неґрунтовними знаннями, передбаченими в робочій програмі дисципліни, на мінімально допустимому рівні. З використанням основних теоретичних положень студент з труднощами виконує поставлені завдання щодо опрацювання літератури, оцінювання й аналізу ситуацій у сфері інформаційної безпеки**.** У ході виконання практичних/ індивідуальних/ контрольних завдань демонструє формальне ставлення, відсутність глибокого розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими темами.	**Середній** Забезпечує мінімально допустимий рівень у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти матеріалів курсу, показати слабкі аналітичні навички**.** Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, якість виконання практичних завдань в більшості є низькою, відповіді невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни та володіння необхідними вміннями у студента відсутні.	**Низький** Не забезпечує практичної реалізації завдань, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) *В залікову книжку не проставляється*
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	**Незадовільний** Студент не підготовлений до самостійного вирішення завдань, які встановляє програма дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) *В залікову книжку не проставляється*